

מדד הקול הישראלי אוקטובר 2020

פרופ' תמר הרמן וד"ר אור ענבי

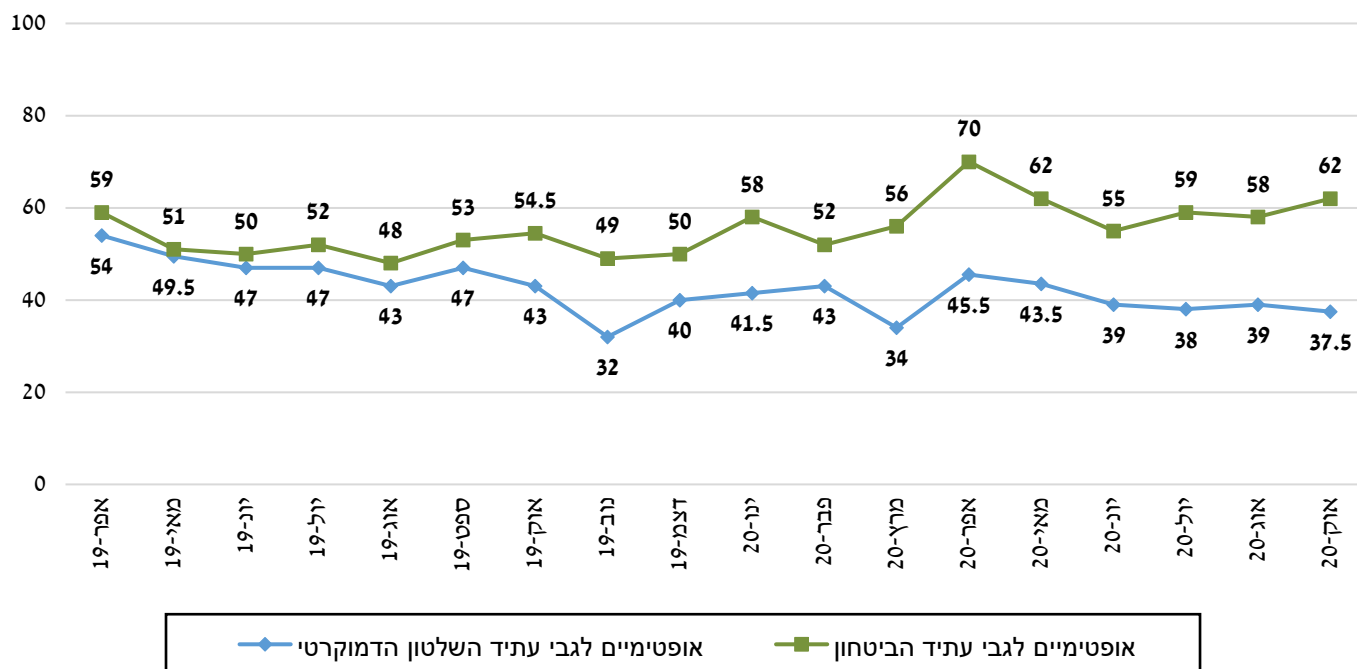
ממצאים עיקריים

- ❖ החודש חלה ירידה נוספת בשיעור האופטימיים לגבי עתיד השלטון הדמוקרטי בישראל. במקביל חלה עוד עלייה בשיעור האופטימיים לגבי בטחונה הלאומי.
- ❖ יום הזיכרון לרצח ראש הממשלה יצחק רבין הוא כיום יום אבל וחשבון נפש סקטוריאלי עבור פחות ממחצית הציבור הישראלי. הוא נחשב ככזה על ידי הרוב רק בקבוצות החילונית והמסורתית לא-דתית וכן במרכז ובשמאל הפוליטי. לעומת זאת בימין זוהי עמדת מיעוט בלבד. בקרב הערבים רק מיעוט רואה בו יום אבל וחשבון נפש.
- ❖ כשמדובר בהערכת היחס של כלל הציבור כלפי מועד זה, הרוב הגדול בכלל המדגם סבורים כי בעת הזו זה יום אבל וחשבון נפש רק עבור מעטים (כרבע או אף פחות מכך).
- ❖ ההערכה הרווחת היא שכיום המרחק בין עמדות השמאל והימין גדול מאשר בימים שקדמו לרצח יצחק רבין.
- ❖ טראמפ הוא המועמד המועדף בציבור הישראלי-יהודי לנשיא ארצות הברית לאחר הבחירות הקרובות. לפחות אחת הסיבות לכך היא כי אם ביידן ייבחר, ההערכה הרווחת היא שהיחסים בין ישראל לארצות הברית ייחלשו והיחסים בין וושינגטון לפלסטינים יתחזקו.
- ❖ כשלושה רבעים מהישראלים חושבים כי ההסכמים שנחתמו לאחרונה עם איחוד האמירויות, בחריין וסודן שיפרו את מצבה האסטרטגי האזורי של ישראל.
- ❖ הדעה השכיחה בקרב יהודים היא כי החתימה על ההסכמים הללו לא תשנה את הסיכוי להגיע להסכם עם הפלסטינים. בקרב הערבים העמדה השכיחה היא כי היא תקטין את הסיכוי להגעה להסכם כזה.
- ❖ כשני שלישים מכלל הציבור תומכים בהחזרת השוהים הלא חוקיים מסודן לארצם בעקבות חתימת ההסכם בינה לבין ישראל, גם אם הדבר ייעשה בניגוד לרצונם.

מצב הרוח הלאומי

מאז אפריל 2020 יש ירידה איטית אך קבועה במידת האופטימיות לגבי עתיד הדמוקרטיה הישראלית. במקביל, כנראה בהשפעת החתימה לאחרונה על ההסכמים המדיניים עם שלוש ממדינות האזור המוסלמיות, נמשכת מגמת העלייה מתונה באופטימיות לגבי עתיד הביטחון הלאומי. שתי המגמות ההופכיות הביאו לכך שהפער בין שיעור האופטימיים לגבי עתיד הדמוקרטיה הישראלית לבין שיעור האופטימיים לגבי עתיד הביטחון הלאומי הוא – בדיוק כמו באפריל השנה – הגדול ביותר מאז תחילת המדידות לפני שנה וחצי.

אופטימיים לגבי עתיד הדמוקרטיה הישראלית ולגבי עתיד הביטחון הלאומי, אפריל 2019-אוקטובר 2020
(%, כלל המדגם)

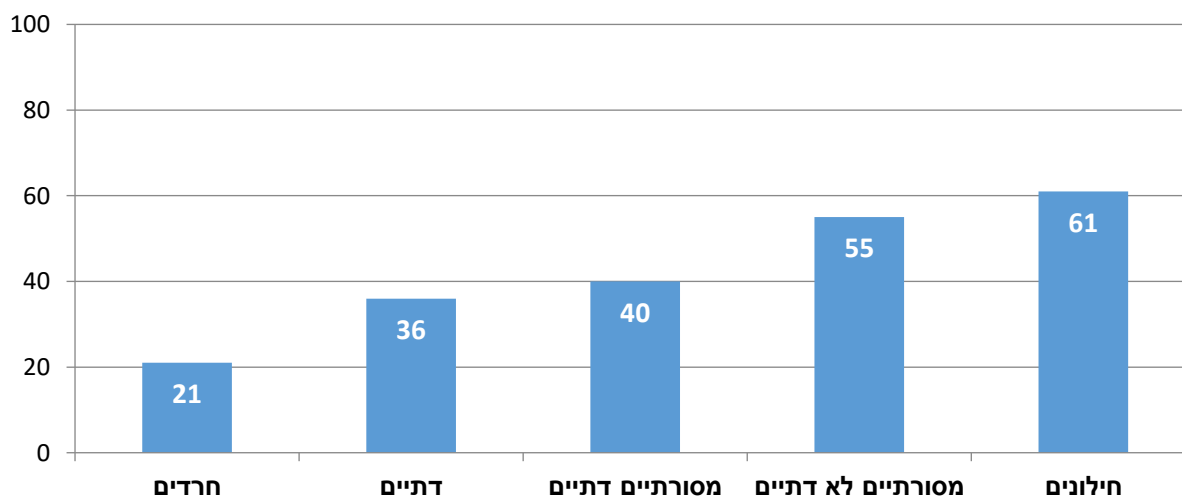
25 שנים לרצח ראש הממשלה יצחק רבין

יום הזיכרון לרצח רבין הפך לציון מועד סקטוריאלי ולא כלל-לאומי. בכלל המדגם רק 47% ענו כי הוא עבורם יום אבל וחשבון נפש, שעה ש-44% השיבו כי מבחינתם הוא נושא אופי כזה במידה קטנה בלבד או בכלל לא (כ-9% לא ידעו).

ההבדל בין יהודים לערבים בעניין זה ניכר: בקרב המרוויינים היהודים 50% ציינו שזהו עבורם יום אבל וחשבון נפש לעומת 36% בלבד במדגם הערבים.

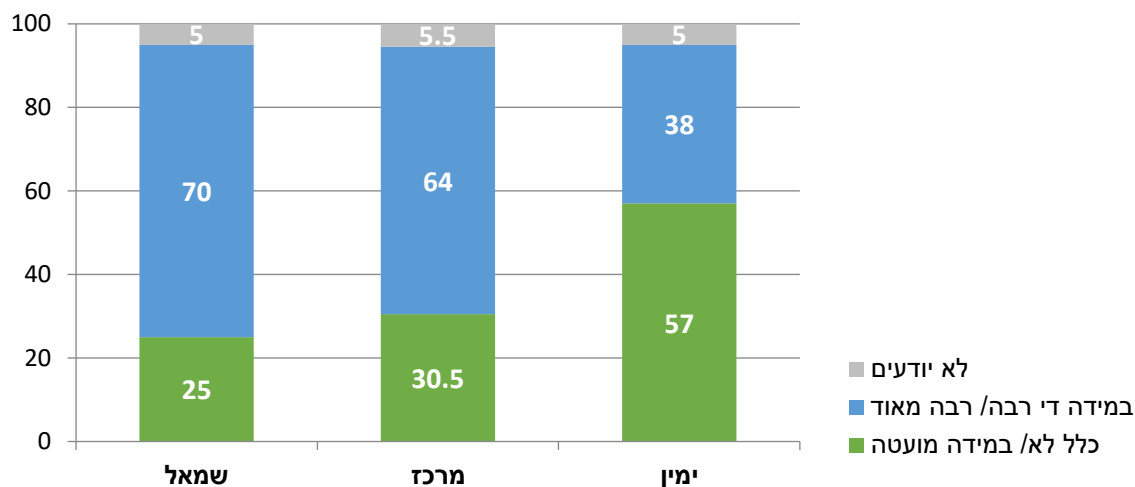
פילוח התשובות בנדון לפי מיקום עצמי על הרצף החרדי-חילוני (יהודים) העלה רוב רק בקרב הקבוצות המסורתיות לא-דתיות והחילונית, שלגביהם יום זה הוא בעת הזו יום אבל וחשבון נפש. בקבוצות החרדיות, הדתיות והמסורתיות-דתיות רק מיעוט העידו כי כך הוא מבחינתם האישית.

יום הזיכרון לרצח יצחק רבין הוא יום אבל וחשבון נפש עבורי (%) , יהודים, לפי דתיות)

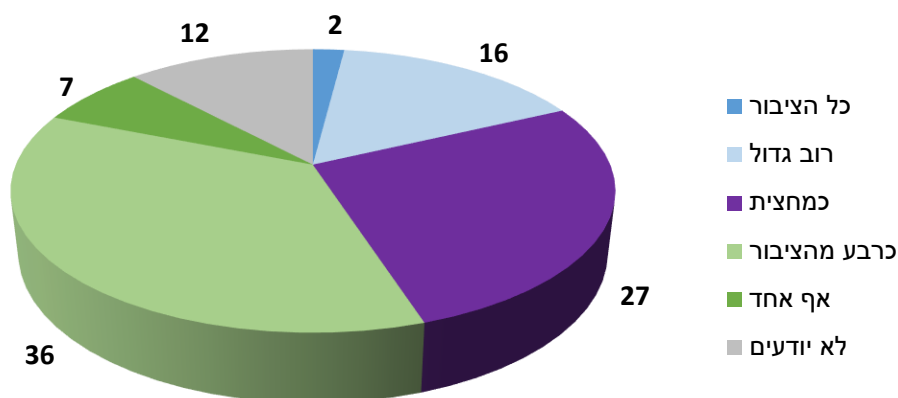
פילוח לפי מחנה פוליטי (יהודים) מעלה כי עבור רוב בשמאל ובמרכז יום הזיכרון לראש הממשלה רבין הוא יום אבל וחשבון נפש, אך לא כן עבור הרוב בימין.

יום הזיכרון לרצח יצחק רבין הוא יום אבל וחשבון נפש עבורי (%) , יהודים, לפי מחנה פוליטי)

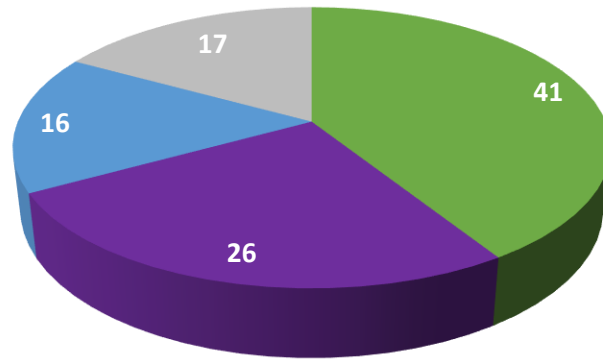
ההערכה לגבי חשיבות היום עבור כלל הציבור היא ממועטה עוד יותר: בכלל המדגם רק 18% מעריכים כי בעיני רוב הציבור או כולו יום הזיכרון לרצח רבין הוא יום אבל וחשבון נפש. מנגד, 43% סבורים כי כך הוא רק לגבי רבע מהציבור או אפילו פחות.

איזה חלק בציבור הישראלי כיום מחשיב את יום הזיכרון לרצח רבין כיום אבל וחשבון נפש כללי? (% , כלל המדגם)

אפשר אולי להסביר את ההמעטה הזו על רקע ההערכה הרווחת בדבר המרחקים הגדולים כיום בין עמדות המחנות הפוליטיים בישראל (מה שיכול אולי להסביר גם את ירידת האופטימיות לגבי העתיד הדמוקרטי של ישראל): השיעור הגבוה ביותר (41%) מעריכים כי המרחק בין עמדות השמאל והימין היום הוא גדול יותר מאשר בימים שקדמו לרצח רבין.

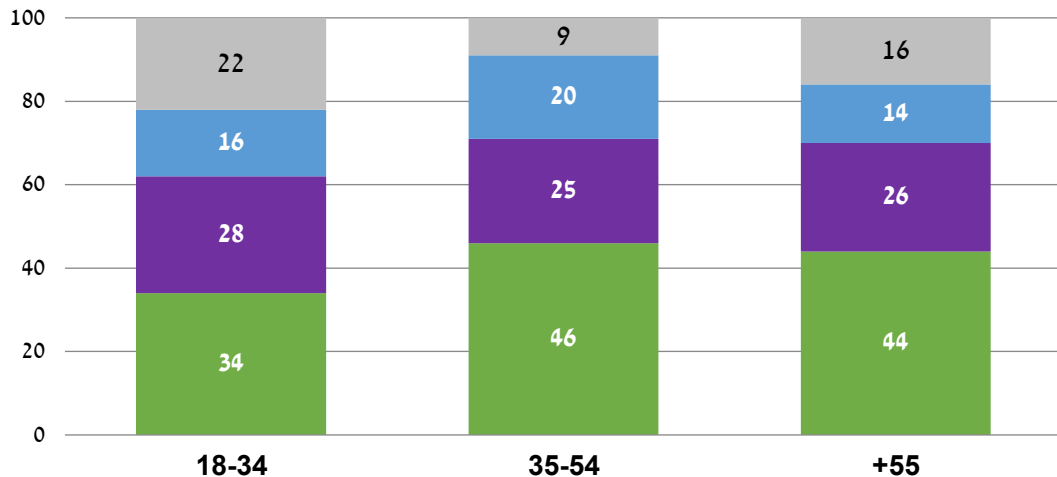
המרחק בין עמדות השמאל והימין היום בישראל הוא: (% כלל המדגם)

- גדול יותר מאשר בימים שקדמו לרצח ראש הממשלה יצחק רבין
- כמו בימים שקדמו לרצח ראש הממשלה יצחק רבין
- קטן יותר מאשר בימים שקדמו לרצח ראש הממשלה יצחק רבין
- לא יודעים

במפתיע משהו, לא נמצא הבדל של ממש בתפיסות בנושא של שלושת המחנות הפוליטיים. גם פילוח לפי מיקום עצמי על הרצף החרדי חילוני לא הוליד ממצאים שונים ביותר, אם כי החילונים קצת יותר משאר הקבוצות חושבים כי ההבדלים בין שמאל לימין גדולים יותר כיום מאשר בימים שלפני רצח רבין. לעומת זאת נמצא הבדל מסוים לפי גיל: התפיסה כי המרחק הרעיוני בין השמאל לימין גדל מאז אמצע שנות ה-90 שכיחה יותר בקרב קבוצות המבוגרים מאשר בקרב הצעירים, שמטבע הדברים חסרה להם פרספקטיבה היסטורית בעניין זה.

המרחק בין עמדות השמאל והימין היום בישראל הוא: (% יהודים, לפי גיל)

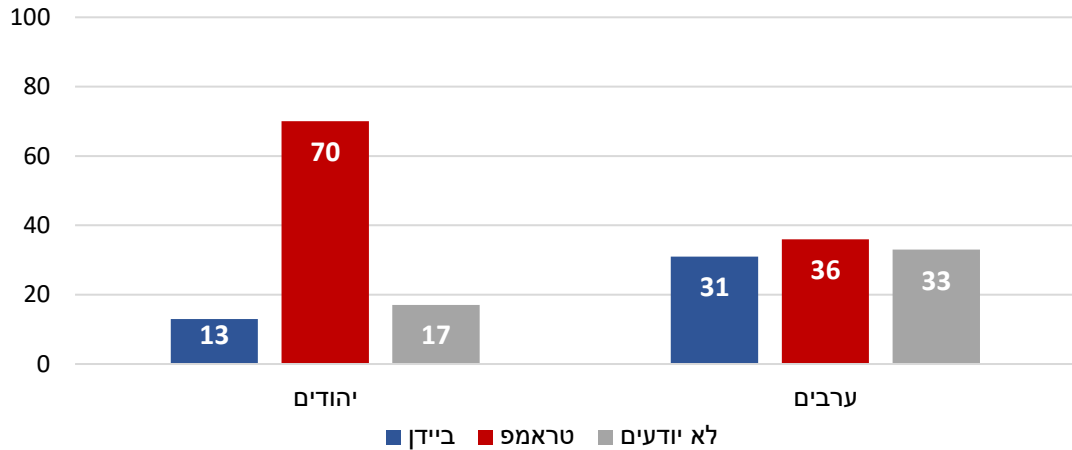

- לא יודעים
- קטן יותר מאשר בימים שקדמו לרצח ראש הממשלה יצחק רבין
- כמו בימים שקדמו לרצח ראש הממשלה יצחק רבין
- גדול יותר מאשר בימים שקדמו לרצח ראש הממשלה יצחק רבין

הבחירות בארצות הברית

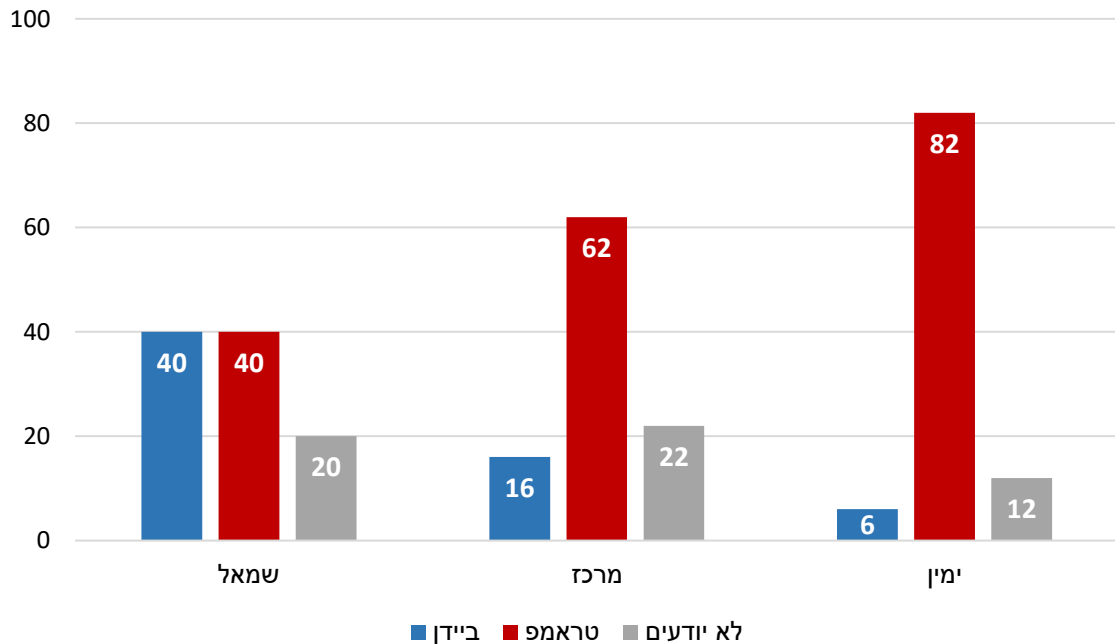
הציבור הישראלי-יהודי מעדיף חד-משמעית שמועמד המפלגה הרפובליקנית והנשיא המכהן טראמפ יזכה בבחירות הקרובות, כשאמת המידה היא האינטרסים של ישראל. הציבור הערבי מגלה בכך פחות עניין וחצוי בין ההעדפה לביידן ולטראמפ.

מבחינת האינטרסים של ישראל, מי לדעתך עדיף שייבחר משני המועמדים בבחירות הקרובות לנשיאות ארה"ב - דונלד טראמפ (המפלגה הרפובליקנית) או ג'ו ביידן (המפלגה הדמוקרטית)? (% יהודים וערבים)

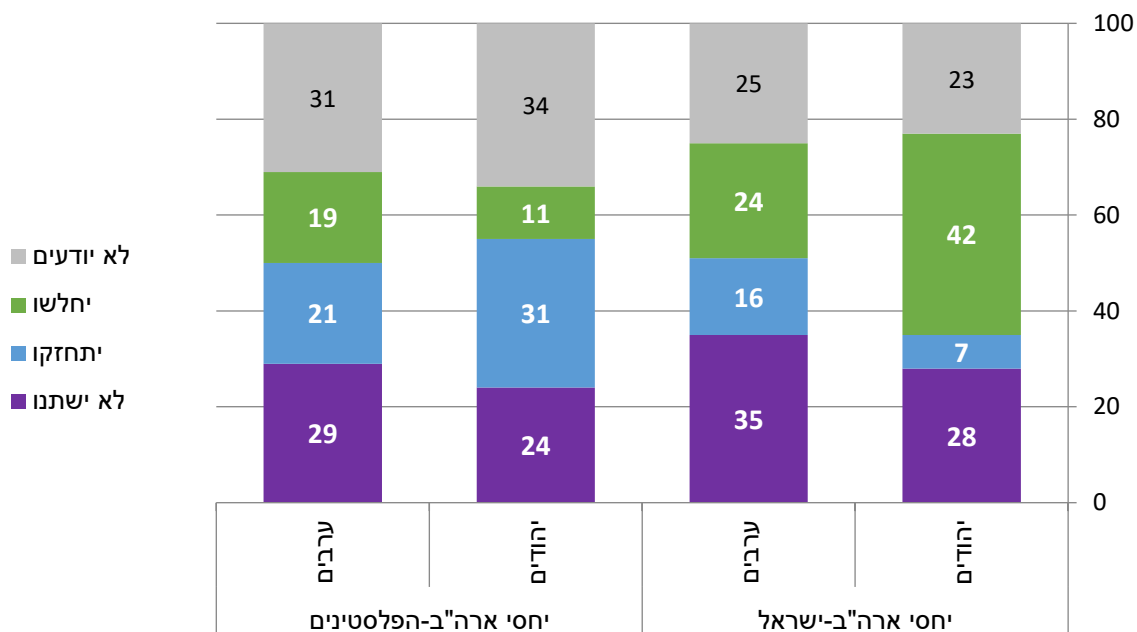
פילוח לפי מחנות פוליטיים (יהודים) מראה כי השמאל מפוצל בנושא זה ואילו המרכז והימין תומכים חד-משמעית במועמדותו של טראמפ.

מבחינת האינטרסים של ישראל, מי לדעתך עדיף שייבחר משני המועמדים בבחירות הקרובות לנשיאות ארה"ב - דונלד טראמפ (המפלגה הרפובליקנית) או ג'ו ביידן (המפלגה הדמוקרטית)? (% יהודים לפי מחנות פוליטיים)

יש להניח כי ההעדפה החדה הזו להמשך כהונתו של טראמפ בציבור היהודי נובעת במידה רבה מההערכה כי בחירה של ביידן תחליש את יחסי ארצות הברית-ישראל, ותחזק את מערכת היחסים בין וושינגטון לפלסטינים.

ובמידה וביידן יזכה במרוץ לנשיאות, איך זה ישפיע על יחסי ארצות הברית וישראל/הפלסטינים? (%),
 יהודים וערבים)

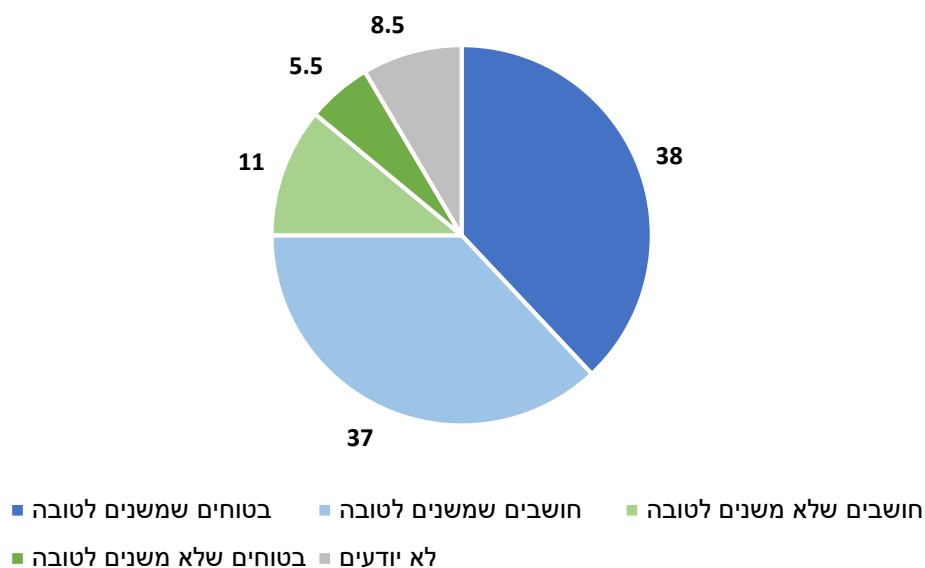

הצלבה בין השאלה לגבי המועמד המועדף עם השאלה מה יקרה ליחסים עם ישראל מראה כי בקרב מי שהעדיפו את טראמפ הרוב (54.4%) סבורים שאם ביידן ייבחר היחסים בן שתי המדינות ייחלשו. לעומת זאת מבין מי שמעדיפים את ביידן הרוב סבורים שאם הוא ייבחר, היחסים לא ישתנו.

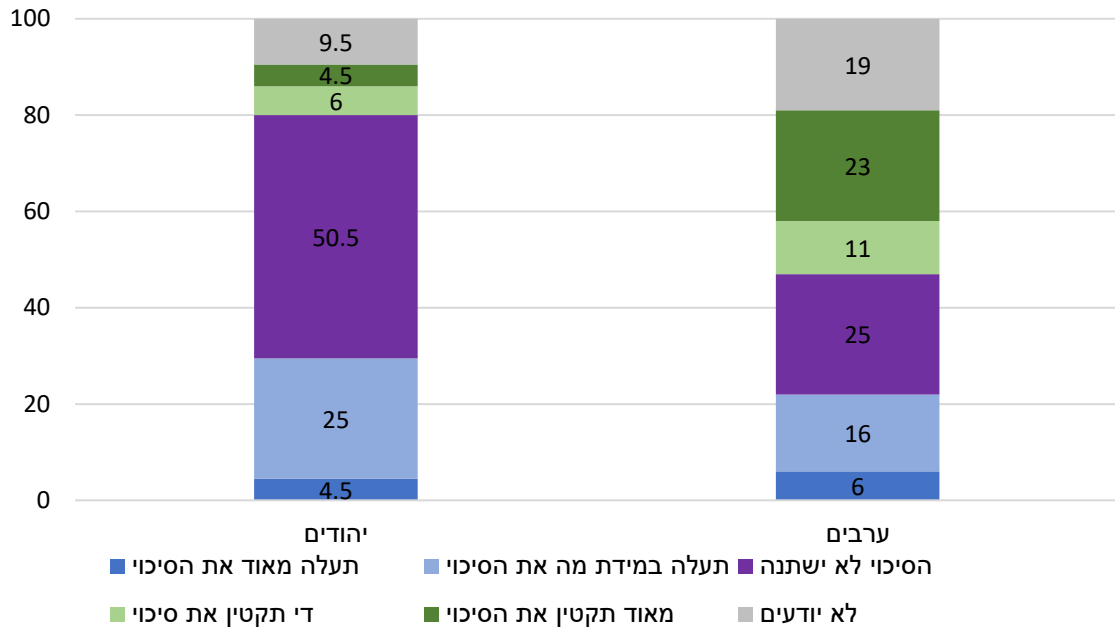
ההסכמים עם מדינות האזור המוסלמיות

רוב גדול סבורים כי חתימת ההסכמים לאחרונה עם איחוד האמירויות, בחריין וסודן שינתה לטובה את המעמד האסטרטגי האזורי של ישראל. הרוב בעניין זה חוצה מחנות פוליטיים.

לדעתך, האם הסכמים אלה משנים או לא משנים לטובה את מעמדה האסטרטגי האזורי של ישראל? (%),
 כלל המדגם)

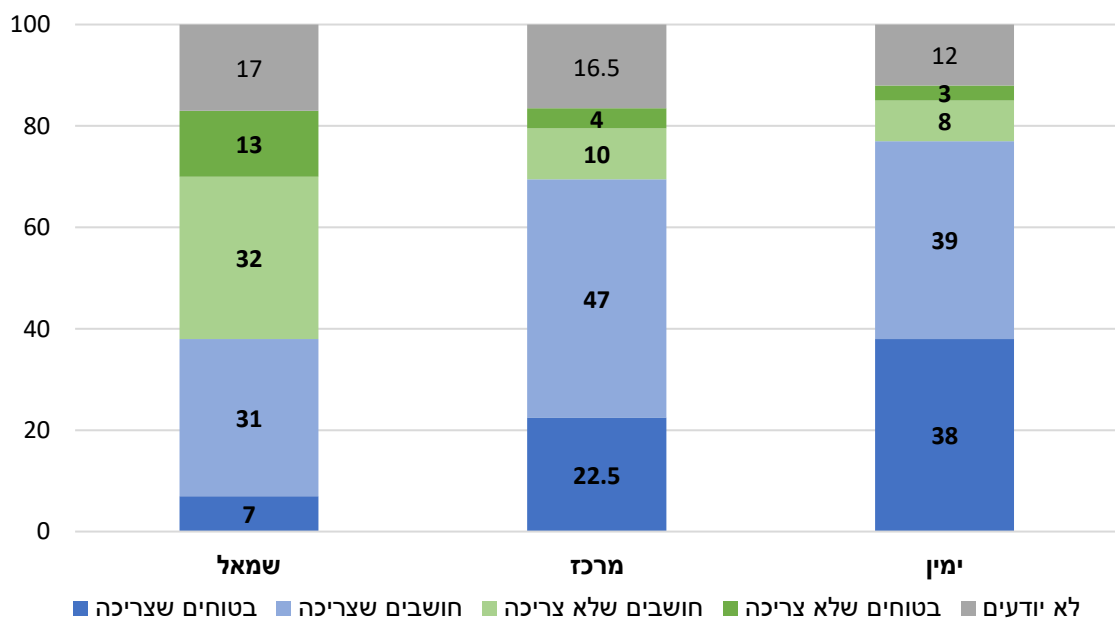

בקרב היהודים ההערכה השכיחה היא כי החתימה על הסכמים אלו לא תשנה את הסיכוי להגיע להסכם עם הפלסטינים. בקרב הערבים ההערכה השכיחה היא כי ההסכמים הללו יקטינו את הסיכוי להגיע להסכם אתם. איך לדעתך תשפיע החתימה על הסכמים אלה ואחרים על הסיכוי להגיע להסכם גם עם הפלסטינים? (%), (יהודים וערבים)

כשני שלישים (64%) מהנשאלים חושבים או בטוחים שיש להחזיר לסודן את השוהים הלא חוקים מארץ זו הנמצאים בישראל, גם אם הדבר ייעשה בניגוד לרצונם. פילוח לפי מחנות פוליטיים (מדגם יהודים) מראה כי בשמאל אין לכך רוב, אבל במרכז ובימין יש. בקרב היהודים התמיכה בהחזרת השוהים הסודנים הלא חוקיים גבוהה במידה ניכרת מאשר בקרב הערבים (69% לעומת 44%).

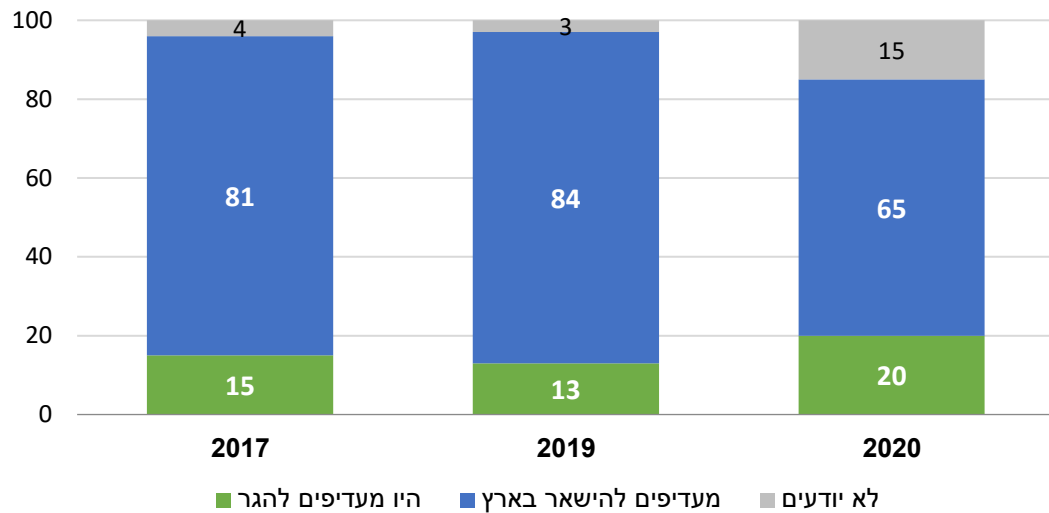
האם בעקבות ההסכם שנחתם לאחרונה עם סודן ישראל צריכה להחזיר לסודן את השוהים הלא חוקיים בארץ גם אם הדבר יעשה בניגוד לרצונם? (% , יהודים, לפי מחנה פוליטי)

להגר או להישאר?

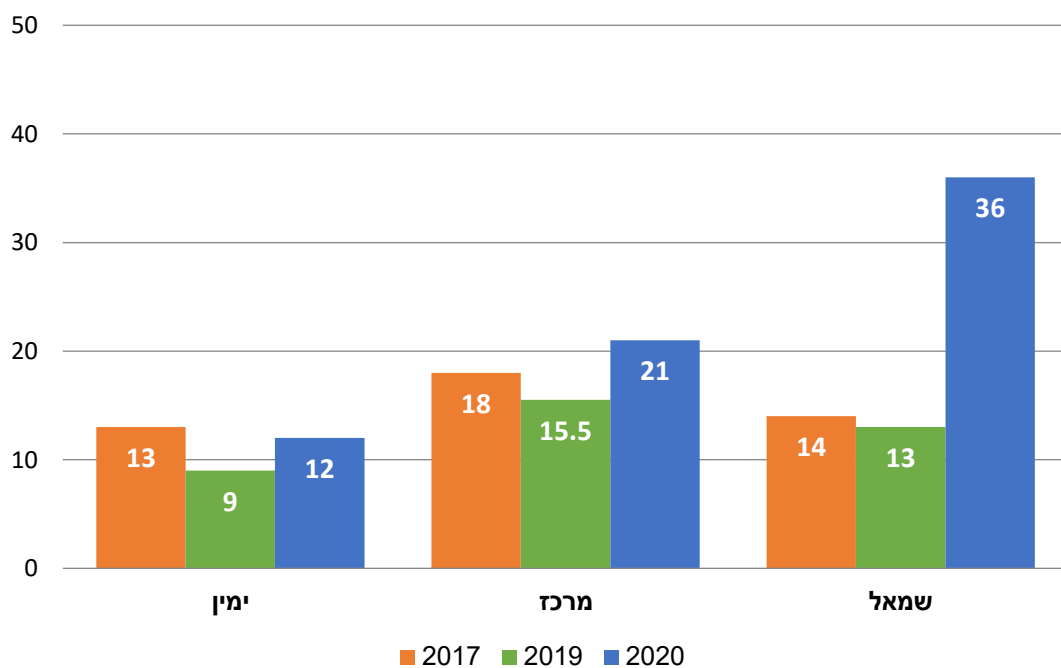
על רקע התגברות אי שביעות הרצון האזרחית בארץ, רצינו לדעת האם גוברת הפופולריות של האפשרות של הגירה למדינה אחרת. אמנם עדיין רוב גדול של הציבור הישראלי (כמעט שני שלישים) מעדיפים לחיות בישראל, אבל שיעור המעוניינים להגר גבוה כיום במידה ניכרת מאשר במדידות קודמות.

אם תהיה לך אפשרות לקבל אזרחות אמריקאית או אזרחות של מדינה אחרת במערב, האם תעדיף לעבור ולחיות שם או שתעדיף להישאר ולחיות בישראל? (% כלל המדגם, לפי שנים)

פילוח הציבור היהודי לפי מחנה פוליטי מצביע על עלייה בכל המחנות בשיעור מי שהיו מעוניינים להגר בהשוואה ל-2019, אבל העלייה חדה במיוחד בקרב מי ששייכו עצמם למחנה השמאל. אלה השייכים למחנה השמאל שצינו כי היו מעדיפים לחיות באחת ממדינות המערב ולא בישראל.

היו מעדיפים לחיות בארצות הברית או במדינה מערבית אחרת, לפי מחנה פוליטי (% יהודים, 2017-2020)

מדד הקול הישראלי אוקטובר 2020 נערך על-ידי מרכז גוטמן לחקר דעת קהל והמדיניות במכון הישראלי לדמוקרטיה. בסקר, שנערך באינטרנט ובטלפון (השלמות של קבוצות שאינן מיוצגות כראוי במרשתת) בין התאריכים 27-29/10/2020, רואיינו 611 איש ואשה בשפה העברית ו-150 בשפה הערבית, המהווים מדגם ארצי מייצג של כלל האוכלוסייה הבוגרת בישראל בגילאי 18 ומעלה. טעות הדגימה המרבית לכלל המדגם $\pm 3.7\%$ ברמת ביטחון של 95%. עבודת השדה בוצעה על ידי מכון מדגם. לקובץ הנתונים המלא ראו:

<https://dataisrael.idi.org.il>